

แบบฟอร์มการส่งผลงานการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ

1. ชื่อผลิตภาพ การแสดงเพลงพื้นบ้าน หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย
สาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์

2. รายวิชา คติชนวิทยา ETH206 3(2-2-5)

3. คำอธิบายรายวิชา

สืบค้น วิเคราะห์ความหมาย ความเป็นมา ประเภท คุณค่า และบทบาทหน้าที่ของคติชน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคติชนวิทยากับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ระเบียบวิธีการศึกษาคติชนวิทยา การจำแนกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีและใช้ทฤษฎีทางคติชนวิทยาในการอภิปรายข้อมูล เน้นการฝึกปฏิบัติภาคสนามและการทำวิจัย นำข้อมูลคติชนวิทยาในท้องถิ่นมาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

4. กระบวนการเรียนรู้สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษาโลยลงกรณ์สำหรับการศึกษา 4.0 : การเรียนรู้ เชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ (ศศิธร จันทมฤก และคณะ, 2561) มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ระยะก่อนพัฒนาผลิตภาพ (Pre-production phase) โปรตระบุที่มาและแนวคิดของการสร้างผลิตภาพ (คำอธิบาย : ความรู้ในรายวิชา ความรู้อื่นๆ ที่นำมาใช้ และทักษะต่างๆ)

1) ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน

เป็นขั้นตอนที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับความเป็นมาของเพลงพื้นบ้าน ประเภทของเพลงพื้นบ้าน ลักษณะคำร้องของเพลงพื้นบ้านแต่ละเภท การแต่งกาย และโอกาสที่ใช้แสดง จากนั้นจึงนำมาร่วมกันอภิปรายการแปรรูปความรู้เชิงทฤษฎีสู่รูปแบบการปฏิบัติ ซึ่งการแสดงเพลงพื้นบ้านเป็นสื่อการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่สามารถแสดงวัฒนธรรมของชาติไทยและดัดแปลงเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยให้มีความเป็นรูปธรรม มีความน่าตื่นตาตื่นใจ และสร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาคติชนวิทยาให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้นักศึกษาจะได้ทำการแบ่งกลุ่มและฝึกซ้อมการแสดงเพลงพื้นบ้านตามที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาก่อนที่นำเสนอในชั้นเรียน โดยมีอาจารย์ประจำรายวิชาเป็นผู้ให้ความรู้และพัฒนาทักษะอันกระบวนการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการจัดการแสดงหรือจัดการเรียนการสอนโรงเรียน

2) ร่วมอภิปรายเพื่อคัดเลือกเพลงพื้นบ้านที่เหมาะสมต่อผู้เรียน

เป็นขั้นตอนที่ให้นักศึกษาร่วมกันอภิปรายเรื่องเพลงพื้นบ้านเพื่อคัดเลือกเพลงพื้นบ้านที่เหมาะสมต่อการนำมาจัดแสดงหรือนำเสนอ โดยอาจารย์จะกำหนดให้นักศึกษาเลือกเฉพาะเพลงพื้นบ้านภาคกลางและเพลงพื้นบ้านที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานเท่านั้น เช่น เพลงพวงมาลัย เพลงเรือ เพลงเต็นท์กำรำเคียว เป็นต้น เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมใน

แบบเรียนภาษาไทย อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อการสอนวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 ระยะเวลาผลิตภาพ (Production phase) โปรตรระบุ ผลิตภาพนี้ มีระดับความคิดสร้างสรรค์ของผลิตภาพอย่างไร (คำอธิบาย : นำเสนอความพิเศษหรือจุดเด่นของผลงานตน หรือระบุ การดัดแปลง ความคิดแปลกใหม่ที่ตนเองได้ออกแบบหรือเพิ่มเติม หรือเป็นผลิตภาพที่มีความเป็นนวัตกรรมหรือเป็นสิ่งใหม่)

1) เรียนรู้ด้วยตนเองตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย

การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สำคัญเพราะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ เกิดการศึกษาต่อเนื่องโดยไม่ต้องบอก และมีแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นไม่สิ้นสุด เมื่อนักศึกษาได้ร่วมกันอภิปรายและจัดแบ่งหัวข้อหรือเพลงที่บ้านเพื่อให้นำเสนอและแสดงรูปแบบกลุ่มเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อาจารย์จึงเลือกวิธีการการเรียนรู้ด้วยตนเองให้นักศึกษา

2) ฝึกซ้อมการแสดงเพลงที่บ้าน

การฝึกซ้อมคือการพัฒนาในนักศึกษาที่มีความชำนาญและแสดงผลงานออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกซ้อมการแสดงเพลงที่บ้าน นับเป็นการฝึกฝนการทำงานร่วมกันเป็นทีม พัฒนาภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ฝึกกระบวนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการออกแบบการแสดงเพลงที่บ้าน

3) นำเสนอและแสดงเพลงที่บ้าน

การนำเสนอผลการศึกษาและการแสดงเพลงที่บ้าน คือการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น จากรูปธรรมเป็นนามธรรม นักศึกษาแต่ละกลุ่มจะนำเสนอความรู้จากการศึกษาเพลงที่บ้านที่ได้รับมอบหมายและสาธิตการแสดงให้กับผู้ร่วมชั้นเรียนได้รับชม พร้อมมีการสอนให้ลองปฏิบัติหรือร้องตาม นับว่าเป็นการเสริมสร้างทักษะความเป็นครูให้แก่ผู้เรียนได้อีกด้วย เมื่อจบการนำเสนอทุกครั้งอาจารย์และนักศึกษาจะร่วมกันอภิปรายถึงข้อเท็จจริงของเพลงที่บ้าน

4) วัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

การวัดวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (การสอบ) เป็นวัดระดับความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถของผู้เรียนจากได้ร่วมเรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อจบการนำเสนอและแสดงเพลงที่บ้านของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม นักศึกษาทุกคนต้องมีความรู้ที่สามารถอธิบายและแสดงเพลงที่บ้านได้ทุกชนิดตามที่ได้ร่วมกำหนดไว้หรือตามที่ได้นำเสนอมาทั้งหมด โดยอาจารย์จะใช้วิธีการให้นักศึกษาแสดงบทบาทสมมติเป็นคณะเพลงที่บ้านที่ร่วมแสดงให้ผู้ชมได้รับชม เริ่มต้นจากการแนะนำคณะ การให้ความรู้ถึงเพลงที่บ้านที่จะแสดง และการแสดงเพลงที่บ้าน

ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภาพจะส่งเสริมให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นทีม ประยุกต์ใช้ศาสตร์องค์ความรู้ต่าง ๆ ทั้งการพูด ศิลปะการแสดง การออกแบบท่าทาง การจดจำ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเลือกสื่อต่าง ๆ สามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะความคิดสร้างสรรค์ไปในตัว

4.3 ระยะหลังการพัฒนาผลิตภาพ (Post-production phase) หรือการใช้ผลงานให้เกิดประโยชน์ และคุณค่า ให้ผู้เรียนเสนอกระบวนการพัฒนา ผลงานอย่างถูกต้องตามหลัก วิชา ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ ข้อมูลที่นำเสนอเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือเสนอแนะซึ่งจัดว่าเป็นการ ประเมินกระบวนการ สำหรับการ ประเมินผลงานเชิงสร้างสรรค์ควรมีเกณฑ์ที่ชัดเจนเป็นเกณฑ์ที่ผู้เรียนรับรู้ ตั้งแต่ก่อนเริ่มพัฒนาผลงาน ควรมี การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานพร้อมกับโจทย์หรือเป้าหมายผลงาน ตั้งแต่ระยะพัฒนาผลผลิต เพื่อให้ ผู้เรียนพัฒนาให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์)

1) อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้รับจากการแสดงเพลงพื้นบ้าน

นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้รับจากการจัดการจัดการแสดงเพลง พื้นบ้าน โดยนักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับคติชนวิทยา วัฒนธรรมไทย ความเชื่อ การขับร้อง การแสดงที่ ถ่ายทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่น อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้ให้ดีขึ้นในปี การศึกษาต่อไป

4.4 ระยะเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ (Publication/Commercialization phase) โพรตระบุ ประโยชน์และคุณค่าของ ผลิตภาพ (คำอธิบาย : แสดงความคาคหมาย วิธีการ หรือแนวทางที่จะนำผลิตภาพ ไปใช้ประโยชน์ พร้อมระบุกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์ และผลกระทบจากผลิตภาพที่คาดว่าจะเกิด ขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน)

1) เผยแพร่ผลิตภาพสู่ชุมชน

ตัวแทนนักศึกษาที่จบการเรียนรู้ในรายวิชาคติชน ได้นำความรู้และความสามารถไปใช้ในการ แสดงตามงานต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น นับว่าเป็นการสร้างผลงานและประสบการณ์ให้กับตนเอง เช่น การแสดง เพลงพื้นบ้านในงานวิถีแห่งน้ำ ณ ไอคอนสยาม เป็นต้น

2) เผยแพร่ผลิตภาพสู่สังกัด

สาขาวิชาภาษาไทยได้นำความรู้และความสามารถมาใช้เผยแพร่ภายในสังกัดหลายโอกาส เช่น การร้องเพลงพื้นบ้านต้อนรับนักศึกษาใหม่ และ การต้อนรับรองคณบดีในการตรวจเยี่ยมมหาวิทยาลัย ตัวแทนนักศึกษาส่วนหนึ่งได้นำเสนอเพลงพื้นบ้าน 2 ชุด ได้แก่ เพลงโนเนนและเพลงรำภาข้าวสาร ต้อนรับผู้มา เยือน

3) เผยแพร่ผลิตภาพสู่โลกออนไลน์

เผยแพร่เพลงพื้นบ้านสาขาวิชาภาษาไทยทาง Youtube และ Facebook Fanpage เป็น ขั้นตอนในการเผยแพร่เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับคติชนไทยผ่านการแสดงที่สนุกสนานแก่ครู นักเรียน และ ประชาชนที่สนใจเพลงพื้นบ้าน นับเป็นสืบสานและธำรงรักษาศิลปะการแสดงของชาติให้คงอยู่ต่อไป

4.5 รูปภาพผลิตภาพ พร้อมคำอธิบาย

รูปที่ 1 ร่วมอภิปรายเพื่อคัดเลือกเพลงพื้นบ้านที่เหมาะสมต่อผู้เรียน

รูปที่ 1 - 3 ฝึกซ้อมการแสดงเพลงพื้นบ้าน

รูปที่ 4 นำเสนอและแสดงเพลงพื้นบ้าน

รูปที่ 5 วัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

รูปที่ 6 เผยแพร่ผลิตภาพสู่ชุมชน

รูปที่ 6 เผยแพร่ผลิตภาพสู่สาธารณชน ณ ไอคอนสยาม

รูปที่ 8 เผยแพร่ผลผลิตภาพสู่โลกออนไลน์